

OPGAVE 1

Denne opgave fra 2020 har både Medier og Sprog som perspektiv.

Forberedelsestid: 60 min.

- Se video: Intro
- Forbered opgaven
- Se video: Eksamen
- Diskuter elevens præstation og giv en karakter
- Se video: Votering
- Konkluder hvad der lægges vægt på

Uddrag af læreplanen 2017

Den mundtlige prøve Eksaminationstiden er ca. 30 minutter pr. eksaminand, og der gives ca. 60 minutters forberedelsestid. Opgaverne, der indgår som grundlag for prøven, vælges af eksaminator og skal tilsammen i al væsentlighed dække de faglige mål, kernestoffet og det supplerende stof. Opgaverne fordeles skønsmæssigt over litterære, sproglige og mediemæssige perspektiver i forholdet 2:1:1. Den enkelte opgave må anvendes højst tre gange på samme hold. Opgaven har udgangspunkt i et undervisningsforløb samt enten et litterært, sprogligt eller mediemæssigt perspektiv eventuelt med inddragelse af et andet perspektiv. Opgaven består af en eller flere tekster samt instrukser, der angiver, hvordan eksaminanden skal arbejde med teksterne. Teksternes samlede omfang må ikke overskride fem normalsider a 2400 enheder (antal anslag inklusive mellemrum) eller 12 minutters afspillet tekst. Såvel kendte som ukendte tekster kan indgå, men mindst én tekst skal være ukendt. Opgaven skal tage udgangspunkt i det ukendte prøvemateriale. Eksaminanden indlede

DANSK

Fokus:

Medier og sprog

Titel:

Krig og formidling

Materiale:

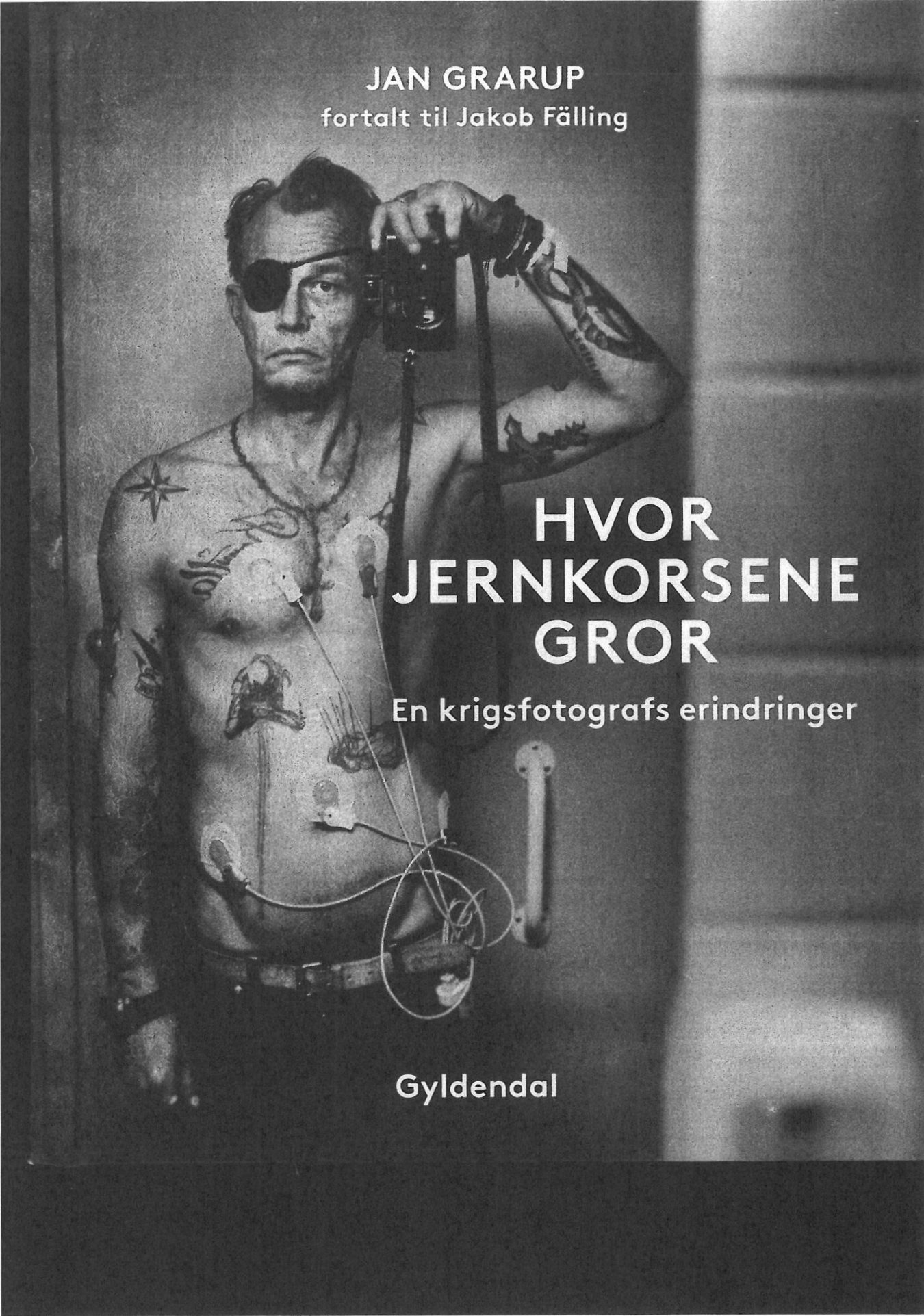
(ukendt) "De sårede" (4 min.), Louise Jappe og Louise Kjeldsen, produceret 2010,
(ukendt) Jan Grarup: "Hvor jernkorsene gror" (tekstuddrag på 4 sider), udgivet 2019.

Foretag en analyse og fortolkning af "De sårede" med fokus på de visuelle og auditive virkemidler, samt - deres funktion i uddraget.

Sammenlign "De sårede" og "Hvor jernkorsene gror" med hovedvægt på deres beskrivelser af krig. Diskutér de to teksters grad af troværdighed.

Log ind med Uni Login for at se de første 4 min. af filmen "De sårede"

<https://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/de-saarede>

JAN GRARUP
fortalt til Jakob Fälling

HVOR JERNKORSENE GROR

En krigsfotografs erindringer

Gyldendal

MILLTOWN-KIRKEGÅRDEN, BELFAST, NORDIRLAND, 16. MARTS 1988

Pludselig lyder der et hult drøn. Der er tusindvis af mennesker til begravelsen, det er en onsdag lidt over middag, jeg er gået med det store begravelsestog op ad Falls Road, og jeg står midt i mængden. Rundt om mig: IRA-sympatisører, familie, venner til tre IRA-soldater, der ti dage tidligere er blevet slået ihjel af den engelske hær i Gibraltar, da de var i gang med at placere en bilbombe. Lige-
ne er blevet sendt hjem for at blive begravet her. IRA er kendt for at dukke op til den slags begravelser og skyde hen over kisterne som en hyldest til de faldne, helt som en regulær hær gør. Det skal jeg selvfølgelig fotografere.

Det er nu ikke derfor, jeg er i byen. Jeg er kommet for at fotografere den delte by Belfast. Jeg er kommet for at opleve Falls Road, som de britiske medier kalder Storbritanniens mest voldsplagede gade, til stor irritation for den katolske befolkning. Jeg har læst om Falls Road hjemmefra, ligesom jeg har læst om de katolske og protestantiske kvarterer, der er skarpt adskilt. Nu får jeg endelig chancen for at se det med egne øjne. Jeg har før besøgt Berlin ved adskillige lejligheder og været fascineret af dens status som delt by, og en lignende fascination har drevet mig til Belfast.

Jeg er 19 år, ikke startet i lære som fotograf endnu, har kun lige haft et par måneders skoleperiode på Teknisk Skole Frederiksberg. Jeg føler, at jeg allerede har fået en del ud af min tur, for jeg har set, hvordan den protestantiske bymidte, hvor jeg bor, ved første øjekast minder om enhver anden europæisk storby. Men om natten skifter stedet karakter. Da er hele centrum af byen spærret af, så ingen kan komme ind og parkere en bil med sprængstoffer ved butikkerne. Også pubberne fascinerer mig, fordi de er lukket totalt til med pigetrådshegn, tykke døre og bittesmå vinduer: Det er her, de fleste indbyggere opholder sig, så de er et oplagt mål at angribe.

I de katolske kvarterer, der ligger en lang vandretur forbi et checkpoint og over motorvejen, er reglerne anderledes, også i dagslys. Her er britiske soldater på gaderne i grupper og mandskabsvogne,

og de bliver set som besættelsestropper af de fleste lokale. Her lever folk under konfliktens tryk, og hadet imellem katolikkerne og protestanterne er tydeligt. Det viser sig i måden, folk gebærder sig på til dagligt, måden, ungerne leger på. Det viser sig, når de katolske børn får en brandhane afmonteret, så brandvæsenet må rykke ud, assisteret af kampklædte engelske soldater, og drengene overdænger dem med sten. Det viser sig, når protestanterne bygger bål til orange-march. Alle vegne lurar konflikten, og den kan bryde ud i lys lue på ingen tid.

I de katolske kvarterer kommer man rundt ved hjælp af de sorte taxaer, en slags rutebiler med plads til seks-otte mennesker, man kan stoppe alle vegne langs den centrale Falls Road. I de sorte taxaer betaler man, hvad man kan, og i taxaerne kan jeg let falde i snak med folk og få forklaret, hvor de mest markante IRA-murmalerier befinder sig. Hvad Sinn Féin, IRA's politiske gren, egentlig står for. Og jeg kan blive tippet om den begravelse, der optager så mange mennesker.

•

Kisterne ankommer. Der er tætpakket af mennesker på kirkegården, tykt af dem alle vegne omkring de tre åbne grave. Længere væk, oppe på en bakke og med teleobjektiver, står de britiske pressefotografer. De er så tæt på, som de kan komme. Set fra katolikkernes synspunkt repræsenterer briterne det engelske establishment, og derfor hører de ikke til her. Selv om jeg måske burde have overvejet, hvor velkommen jeg selv er, har jeg ikke på noget tidspunkt følt mig uvelkommen i flokken af IRA-sympatisører. Måske fordi jeg er ung og har øreringe og læderjakke.

De første skud medfører ikke nogen større reaktion i folkemængden. Folk tror, at det er IRA, der skyder æressalut. Så kommer det hule drøn, netop som den sidste af de tre døde skal stedes til hvile. Folk kigger forvirrede rundt, så lyder der et til, igen er det hult, måske fordi der er så mange mennesker, at lyden bliver dæmpet.

– Down, down, get down! er der en, der råber, folk begynder at forstå, hvad der sker.

En eller anden har kastet håndgranater ind i mængden, begravelsesgæsterne begynder at skrig i panik, de lægger sig fladt ned,

søger dækning, nogle hopper ned i gravene, mænd, børn, kvinder og gamle i én stor pærevælling. Jeg selv krummer mig sammen bag en gravsten. Jeg kigger en smule frem: Alle ligger ned. Det kan umuligt være rigtigt, at jeg ligger her uden at fotografere. Det kan umuligt være rigtigt.

Jeg rejser mig op og begynder at fotografere, nogenlunde samtidig med at granatangrebet slutter og bliver afløst af noget skyderi. Ingen fra begravelsestoget er tilsyneladende bevæbnet.

75-100 meter fra hvor jeg står, får jeg øje på en mand, vi er de eneste, der står op, vi får øjenkontakt i et splitsekund. Han skyder ind mod begravelsestoget, formentlig med maskinpistol, indtil han løber tør for ammunition. Han løber et par skridt væk, og så tager fanden ved en gruppe begravelsesgæster: De rejser sig halvt, søger fremad og begynder at følge efter ham, selv om attentatmanden trækker et andet våben, denne gang en pistol. Attentatmanden skyder, mens han flygter, indtil også hans pistol er tømt for ammunition, og nu begynder han at sætte farten op mellem gravene. Den lille gruppe begravelsesgæster er i hælene på ham, mens gæsterne på den centrale del af kirkegården stadig trykker sig i panik.

Jeg sætter også i løb, efter attentatmanden og gruppen af forfølgere. Han løber 500 meter, måske 800 meter, med den vilde flok ubevæbnede mænd efter sig. Kirkegården grænser op til motorvejen, og vi ender ved et pigtrådshegn ud mod vejen, hvor attentatmanden ikke kan komme længere. Han vender sig og sigter på sine forfølgere, men de tager dårligt nok dækning, og det viser sig også, at han ikke har mere ammunition. Nu går de på ham, gennemprygler ham så voldsomt, at det ser ud, som om de vil slå ham ihjel. Adrenalinene pumper rundt i kroppen, jeg er forvirret, kan ikke sætte enkeltdele sammen, men fotograferer alt, hvad der sker. Nu kommer der en kassevogn ind på området. Attentatmanden bliver smidt ind i kassevognen og kørt væk.

Tilbage på selve kirkegården er der mange sårede. Folk er ramt af skud og granatsplinter. Rustvognene, der tidligere har ført de flagdraperede kister langsomt frem til sækkepibemusik og med blomster på taget, bliver nu fyldt med de hårdest sårede og sætter i gang med hornet i bund og kurs mod hospitalet. Nogle begravelsesgæster tror, de har fundet endnu en angrebsmand og går på ham, men det

viser sig, at gæsterne har taget fejl, og der sker ham ikke mere. Jeg fotograferer stadig.

Jeg ved ikke, hvor lang tid der går, før der falder ro på, men til sidst går jeg ud af kirkegården alene. Jeg er noget rystet over det, jeg har set. Jeg har ikke så mange penge, så jeg spadserer de tre kilometer hjem til mit bed & breakfast i den protestantiske del af byen. Jeg ringer hjem til min kommende læreplads, Helsingør Dagblad, og siger, jeg har billeder fra en voldsom begivenhed i Nordirland. Min kontakt dér er ikke interesseret. Ligesom jeg selv har han ikke forstået, at jeg har fat i noget vigtigt. En verdensbegivenhed.

.